

Gode erfaringer med foreldre-deltakelse i tilvenningsperioden

I Utforskeren Kanvas-barnehage i Røyken kommune har barnehagelærerne tatt i bruk metoder fra Reggio Emilia i tilvennings- og oppstartsperioden hver høst. Foreldrene deltar i arbeidet i barnehage på tilnærmet like fot med personalet de første dagene, og bakgrunnforfatteren hevder erfaringene er gode: Barna blir fortere trygge, foreldrene blir fortere kjent med hverandre og med personalet.

Av Sigrídur Síta Pétursdóttir

Det er et stort skritt for foreldrene når et barn i ettårsalderen begynner i barnehagen. For mange familier, særlig når det gjelder det første barnet, er dette et vendepunkt som krever endringer og kan føre til stress. For å lette overgangen, først og fremst for barnet, men også for foreldre og pedagoger, har denne perioden en egen plan. Tilvenningsplanen preges av faste rutiner og rammer. Den tradisjonelle tilvenningsplanen tar sikte på å gjøre atskillelsen som lett som mulig for barnet. De siste årene er det blitt mer og mer vektlagt å gi foreldrene en mulighet til å bli bedre kjent med barnehagelærerne, assistentene og barnehagen. Barnehagen skal ikke være et erstatningshjem, men en arena der voksne og barn bygger kunnskap sammen.

En ny metode for tilvennings-/oppstartsperioden har i senere år vært i framgang på Island og i Sverige. Metoden stammer fra Reggio Emilia i Nord-Italia, og den består i at de foreldre og barn som skal holde til på samme avdeling, møtes i barnehagen. Erfaringene med metoden er gode både på Island og i Sverige.

Det begynner med et kort møte, gjerne i juni, mellom foreldre og barnehagelærere. Pedagogene introduserer seg selv, avdelingen og barnehagen, og de forteller om hva som skal skje i tiden framover. Fra møtet kan foreldrene få med seg en liten oppgave som skal fullføres i løp av sommeren. Oppgaven kan for eksempel være å samle minner; bilder av barnet på stranda, små gjenstander som betyr

noe for barnet, eller hva som helst som kan få plass i en klar flaske. Flasken følger med barnet første dagen i barnehagen. Målet er å skape felles opplevelser, i tillegg har barnet noe kjent å leke med i barnehagen. Flaskene har vist seg å være kilder til lek og samspill mellom barna.

Relasjoner og tillit

Når barn og foreldre kommer til barnehagen den første dagen, blir de ønsket velkommen av en barnehagelærer. Den første dagen er barn og foreldre sammen i barnehagen fra eksempel kl. 09.00 til ca 13.00, og de neste to dagene til ca 15.00. Den fjerde dagen kommer barna til vanlig tid og er til kl. 15.00.

Den første uken barnet er i barnehagen uten foreldrene, anbefaler vi at barnet er der kun til ca kl. 15.00. Det er oftest slitsomt for barnet å skulle stifte kontakt med så mange nye barn og voksne på en gang.

Enkelte barn har behov for å ha med seg foreldrene den fjerde dagen også, men de fleste trenger det ikke. Pedagoger og foreldre bestemmer sammen hvordan de skal gå videre i tilvenningsprosessen, alt etter hvordan barnet trives.

Foreldrene bør være sammen med barna sine hele tiden de første tre dagene i barnehagen. Foreldrene deltar i barnehagens rutiner og daglige oppgaver, de støtter sitt barn, mater, skifter bleier og er med i aktivitetene som tilbys. Hensikten er at foreldre og barn blir kjent med barnehagen, pedagogene og rutiner, og barnehagelærerne trenger også å gjøre seg kjent med foreldrene, barna og deres samspill. Målet er å skape trygghet og gjensidig tillit.

Om forfatteren: Sigrídur Síta Pétursdóttir (síta-petursdottir@gmail.com) med førskolelærerutdanning på Island, er pedagogisk leder/baseleder i Utforskeren Kanvas-barnehage på Slemmestad i Røyken kommune i Buskerud. Hun har mastergrad i pedagogikk (tema: barnehagelærerens syn på omsorg) fra Unversitetet på Island og har pedagogista-utdanning fra Reggio Emilia-instituttet i Stockholm (privat foto)

Grupper med fem til ti barn fungerer bra, da skapes gode relasjoner mellom foreldrene og mellom barna. Personalet kan ta seg av de «gamle» barna, for de nye har jo sine foreldre. Barnehagens ordinære rutiner følges i størst mulig grad, slik at foreldrene og de nye barna får lære hvordan vi har det i barnehagen. Pedagogene inviterer de nye barna inn i lek og akti-

vitet sammen med de gamle, slik at det skapes tillit og dannes nye relasjoner.

Den tradisjonelle tilvenningen, når ett og ett barn begynner, kan ta lang tid og fortrenge mange andre oppgaver. Perioden kan være svært vanskelig for både barn, foreldre og pedagoger, ofte med gråtende barn og usikre foreldre. Tradisjonelt skal foreldrene være

minst mulig i barnehagen, de er ikke deltakere, de lærer ikke så fort de andre foreldrene og barna deres å kjenne, og de kan bli usikre på hva som skjer.

Tradisjonelt skal barnet lære å være borte fra foreldrene, mens vår metode fra Reggio Emilia lærer barnet å være deltaker i en ny situasjon. Metodene bygger på hvert sitt syn

Litteratur

Björkman, Karin, 2003. Inskolning – en del av vardagen. Fra: Stockholm: Förskolan, <http://www.lararnasnyheter.se/forskolan?%2Fmain.asp>
Dyrfjord, Kristin, 2009. Begar barn byrjar i leikskóla (Når et barn begynner i barnehage). Artikkel publisert i Morgunblaðið, www.mbl.is Søndag 27. september 2009.
Grette, Gunvor, og Pétursdóttir, Sigríður Síta, 2012. Erfaring og gjennomgang fra Utforskeren

Kanvas barnehage, 2011 – 2012. Kärnebro, Helen og Furness, Karin, (2010). Den tunga Isballongen och eiden som försvann, Ett arbete om kontraster, associationer och motsatser, I Dackéus, Christina og Furness, Karin (editor) (bls. 5-23). Spindelblommor Små barn undersöker och finner samband. Fyra arbeten med de yngsta barnen 1-3 år på förskolorna i Skarpnäcks stadsdel i Stockholm, 2008-10. Stockholm: Reggio Emilia Institutet.

på barn. Det tradisjonelle synet er at barnet skal knytte seg til en voksen som noen andre har valgt for det. Reggio Emilia-synet bygger på at barnet har kontakt med alle voksne og alle barn på avdelingen. Målet her er at pedagogene skal se og bli kjent med hvert enkelte barn, og at barnet selv skal få velge hvem det vil bygge relasjoner med. Barnet skal selv få velge sin kontaktperson.

Trygge foreldre = trygge barn

Filosofien bak en slik tilvenningsprosess er at foreldre overfører sin egen nysgjerrighet, spenning og trygghet i de nye situasjonene over på barna. Når foreldrene opptrer som fullverdige deltakere de første dagene, lærer de lettere hva som er barnehagens rutiner, hva som skjer i barnehagen, og de ser barnehagelærerne og assistentene i aksjon. De får i tillegg til personalet lære de andre foreldrene og barna deres å kjenne.

I barnas hviletid spiser foreldrene sammen, for å bli bedre kjent på den måten. De kan få små oppgaver, som å lage en bildebok til barna, med bilder av familien, folk og dyr.

Noen barnehager har valgt å ha en forelesning for foreldrene i barnas hviletid. Temaet er gjerne barnehagens ideologi og pedagogiske syn. Andre barnehager velger å ha bli kjent-samtaler mellom barnehagelærere og foreldre, der ikke minst foreldrene gir barnehagelærerne nyttig kunnskap om barnet og dets behov.

Fra barnehagelærernes ståsted er det en fordel å oppnå en viss grad av intimitet med foreldrene. Foreldrene har ikke gjesteroller, de får gjøre seg kjent med barnehagen slik at de føler seg på hjemmebane der. Pedagogene ser en sammenheng mellom denne formen for oppstart og senere godt oppmøte på foreldremøter, dugnader og andre tilstelninger i barnehagen. Dessuten får foreldrene lettere kontakt med hverandre, ofte med nettverksdanning som resultat.

Det er viktig å evaluere denne tilvennings-/oppstartsprosessen hver høst. Hva kan vi gjøre bedre? Det er også viktig å arbeide med møtene mellom de nye barna og de barna som alt er veteraner der, og naturligvis og ikke minst ned møtet mellom barnehagen og de nye barna.